

गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली

अभ्यासक्रम २०१६-१७

मराठी वाङ्.मय पारंगत

एम.ए. मराठी सत्र ३, ४,

एम.ए.सत्र १,२,३,४ करिता मराठी वाङ्.मय पारंगत,सर्व विषयाच्या पत्रिकांची गुण विभागणी खालील प्रमाणे राहिल.

१. प्रत्येक सत्राकरिता लेखी परीक्षा ८० गुण
२. प्रत्येक सत्राकरिता अंतर्गत २० गुण
३. दीर्घोत्तरी चार प्रश्न (लेखी परीक्षा) ६० गुण
४. लघुत्तरी दोन प्रश्न (लेखी परीक्षा) —गट अटिपा (चार पैकी दोन सोडवा) १० गुण
गट ब वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी १० प्रश्न १० गुण

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप(लेखी ८०गुण)

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न — घटक — १ (पर्यायी)	१५ गुण
प्रश्न २ दीर्घोत्तरी प्रश्न —घटक — २ (पर्यायी)	१५ गुण
प्रश्न ३ दीर्घोत्तरी प्रश्न —घटक — ३ (पर्यायी)	१५ गुण
प्रश्न ४ दीर्घोत्तरी प्रश्न —घटक — ४ (पर्यायी)	१५ गुण

प्रश्न ५ पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.(चारही घटकांवर प्रश्न)

गट 'अ' टीपा लिहा (चारपैकी दोन सोडवा) १० गुण

गट 'ब' वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी दहा प्रश्न (प्रत्येकी एक गुण, प्रत्येक प्रश्नाची चार पर्यायी उत्तरे)१० गुण

अंतर्गत २० गुणांची विभागणी—

१. वर्गात नियमित उपस्थिती ०५ गुण
२. लघुप्रकल्प १० गुण
३. मौखिक परीक्षा ०५ गुण

टीप:—

१. प्रत्येक सत्राला CORE 1, CORE 2 हे पेपर घेणे आवश्यक आहे. याशिवाय ELECTIVE पेपर पैकी दोन पेपर निवडावे लागेल.
२. एका सत्राला एकूण चार पेपर ४०० गुणांचे राहतील.
३. ऐच्छिक (ELECTIVE) गटामध्ये पहिल्या सत्रात घेतलेल्या एका विशिष्ट पेपरचा भाग १ निवडल्यानंतर पुढील सत्रात त्याच पेपरचा भाग २ घेणे अनिवार्य.

एम.ए. भाग २— सत्र तिसरे

Core 1 आवश्यक पत्रिका

प्राचीन मध्ययुगीन मराठी कविता भाग— १

घटक १ — प्राचीन मराठी साहित्य : स्वरूप, उगम आणि विकास

- सामाजिक, राजकीय आणि सांस्कृतिक पार्श्वभूमी
- धर्म, संप्रदाय व साहित्य : अनुबंध
- संतकाव्य प्रवाह : स्थूल आढावा.

घटक २ — प्राचीन मराठी काव्याच्या अभिव्यक्तीचे प्रकार : अभंग व ओवी

घटक ३ — अभ्यासग्रंथ :— १.ज्ञानेश्वरी अध्याय १२ वा (महाराष्ट्र शासन प्रकाशित राजवाडे प्रत)

२.महदंबेचे धवळे : संपादक — सुहासिनी इल्लेकर

घटक ४ — अभ्यासग्रंथ :— १. महाद्वाराच्या पायरीशी — संपा. हेमंत इनामदार व ल.रा.नसिराबादकर

२. क्रिस्ताचे यातनागीत — संपा. वि.बा.प्रभूदेसाई

संदर्भग्रंथ :-

१. महाराष्ट्र सारस्वत (खंड १ व खंड २) — वि.ल.भावे, शं.गो.तुळपुळे
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग १ ते ७ — अ.ना.देशपांडे
३. महाराष्ट्रातील पाच संप्रदाय — प.रा.मोकाशी
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप — ह.श्री.शेणोलीकर
५. ज्ञानदेवी आणि ज्ञानदेवी — संपा.रा.चिं.ढेरे
६. मराठी कविता : जुनी आणि नवी — वा.ल.कुळकर्णी
७. ओवी ते लावणी — श्री.रं.कुलकर्णी
८. संत, पंत व तंत — श्री.म.माटे
९. प्राचीन मराठी कवीपंचक — द.सी.पंगू
१०. एकनाथदर्शन — संपा.हे.वि.इनामदार
११. मध्ययुगीन मराठी साहित्य : एक पुनर्विचार — श्री.रं.कुलकर्णी
१२. प्राचीन मराठीची नवधारा — रा.चिं.ढेरे
१३. मराठी आख्यान कविता — गं.बो.ग्रामोपाध्ये
१४. महाकाव्य : स्वरूप आणि समीक्षा — द.भि.कुलकर्णी
१५. पाच भक्तिसंप्रदाय — र.रा.गोसावी
१६. भागवतोत्तम संत एकनाथ — शं.दा.पेंडसे
१७. महदंबेचे धवळे — संपा.मदन कुलकर्णी
१८. ख्रिस्ती मराठी वाङ्मय — गंगाधर मोरजे
१९. दृष्टीपथ — डॉ.श्याम मोहरकर

एम.ए. भाग २— सत्र तिसरे
Core 2 आवश्यक पत्रिका
भाषाविज्ञान भाग— १

घटक १ — मानवी भाषेचे स्वरूप, लक्षणे आणि वैशिष्ट्ये

- मानवी भाषेची कार्यप्रणाली, व्याप्ती, संप्रेषण
- मराठी भाषेची पूर्वपीठिका, भाषेची उत्पत्ती

घटक २ — स्वनिमविन्यास : स्वन—स्वनिम—स्वनांतर, ध्वनिनिर्मितीचे प्रकार, मराठीचा स्वनिम विचार.

- पदिमविन्यास : पद—पदिम—पदान्तर, पदिमविन्यासातील प्रक्रिया.
- वाक्यविन्यास : वाक्यविश्लेषण— रूपबंध आणि वाक्य परस्परसंबंध, प्रथमोपस्थित संघटक पद्धती.

घटक ३ — भाषाभ्यासाच्या पद्धती —

१. ऐतिहासिक पद्धत, २. वर्णनात्मक पद्धत, ३. तौलनिक भाषा अभ्यास.

घटक ४ — भाषाविज्ञान व इतर अभ्यासक्षेत्रे.

- अ. शैलीविज्ञान   ब. कोशविज्ञान   क. मनोविज्ञान   ड. मानववंशविज्ञान
इ. उपयोजित भाषाविज्ञान   फ. साहित्याची भाषा

संदर्भग्रंथ :-

१. आधुनिक भाषाविज्ञान : सिद्धांत आणि उपयोजन	— मिलिंद मालशे
२. भाषा : इतिहास व भूगोल	— ना.गो.कालेलकर
३. भाषा आणि भाषाशास्त्रे	— श्री.न.गजेंद्रगडकर
४. भाषाविज्ञान परिचय	— स.गं.मालशे, द.दि.पुंडे, अंजली सोमण
५. आधुनिक भाषाविज्ञान (संरचनावादी, सामान्य आणि सामाजिक)	— कल्याण काळे, अंजली सोमण
६. भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक आणि ऐतिहासिक	— संपा.मालशे, इनामदार, सोमण
७. मराठी भाषा : उद्गम आणि विकास	— कृ.पा.कुलकर्णी
८. अभिनव भाषाविज्ञान	— गं.ना.जोगळेकर
९. सुलभ भाषाविज्ञान	— द.दि.पुंडे
१०. मराठीचे वर्णनात्मक भाषाविज्ञान	— महेंद्र कदम
११. भाषाविवेक	— मंगेश विठ्ठल राजाध्यक्ष
१२. मराठी भाषा : व्यवस्था आणि अध्यापन	— च.द.इंदापूरकर
१३. अर्वाचीन मराठी	— रमेश धोंगडे
१४. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	— अनिल गवळी
१५. समाजभाषाविज्ञानाची प्रमुख संकल्पना	— र.ना.वरखेडे

एम.ए. भाग २— सत्र तिसरे
Elective Paper ऐच्छिक पत्रिका

विशेष ग्रंथकार : तुकाराम भाग— १

घटक — श्री तुकारामबावांच्या अभंगांची गाथा : (महाराष्ट्र शासन प्रत)

संत तुकारामकालीन महाराष्ट्रातील सामाजिक, धार्मिक व राजकीय स्थिती. तुकारामाचे आत्मचरित्रपर अभंग, मंगलाचरण, बालक्रीडेचे अभंग, गौळणीचे अभंग, काला, खेळावरील रूपके, शेतावर अभंग, घोंगडीचे अभंग, पाईक, पौराणिक अभंग, हिंदुस्थानी पदे, आरत्यांचे अभंग.

संदर्भग्रंथ :-

१. महाराष्ट्रातील पाच संप्रदाय	— पं.रा.मोकाशी
२. प्राचीन मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास	— संपा.अ.ना.देशपांडे
३. प्राचीन मराठी वाङ्.मयाचे स्वरूप	— ह.श्री.शेणोलीकर
४. संत वाङ्.मयाची सामाजिक फलश्रुती	— गं.बा.सरदार
५. संत साहित्य आणि लोकसाहित्य : काही अनुबंध	— रा.चि.ढेरे
६. आनंदाचे डोह	— रा.ग.जाधव
७. पाच भक्तिसंप्रदाय	— र.रा.जोशी
८. संत, पंत व तंत	— श्री.म.माटे
९. तुकाराम	— भालचंद्र नेमाडे
१०. युगपुरुष तुकाराम	— किशोर सानप
११. समग्र तुकाराम दर्शन	— किशोर सानप
१२. पुन्हा तुकाराम	— दिलीप पुरुषोत्तम चित्रे
१३. प्राचीन मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास	— ल.रा.नसिराबादकर
१४. तुकाराम : व्यक्तित्व आणि कवित्व	— किशोर सानप, मनोज तायडे
१५. तुकाराम दर्शन	— गं.बा.सरदार
१६. संतकवी तुकाराम	— निर्मलकुमार फडकुले
१७. महाराष्ट्रीय संत मंडळाचे ऐतिहासिक कार्य	— बा.र.सुंठणकर

एम.ए. भाग २— सत्र तिसरे
Elective Paper ऐच्छिक पत्रिका

विशेष ग्रंथकार : अण्णाभाऊ साठे भाग— १

- घटक १ — अण्णाभाऊ साठे : चरित्र आणि व्यक्तिमत्त्व, अण्णाभाऊंच्या साहित्याची सामाजिक, सांस्कृतिक, राजकीय पार्श्वभूमी आणि साहित्याचा आढावा
घटक २ — कृष्णाकाठच्या कथा, (कथासंग्रह)
घटक ३ — शाहिरी वाङ्मय (निवडक काव्य)
घटक ४ — फकीरा, चित्रा (कादंबरी)

संदर्भग्रंथ :-

१. अण्णाभाऊ साठे : जीवन आणि साहित्य	— नानासाहेब कठाळे
२. अण्णाभाऊ साठे चरित्र	— बाबुराव गुरव
३. अण्णाभाऊ साठे आणि अमरशेख : एक आकलन	— बाबुराव अंभोरे
४. सामाजिक जाणिवेचा साहित्यिक : अण्णाभाऊ साठे	— नानासाहेब कठाळे
५. लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे	— डॉ. भगवान कौठेकर
६. वेदनेचा हुंकार : अण्णाभाऊ साठे	— नानासाहेब कठाळे
७. अण्णाभाऊ साठे निवडक वाङ्मय	— महाराष्ट्र साहित्य आणि संस्कृती मंडळ
८. माझाभाऊ अण्णाभाऊ	— शंकर साठे
९. अण्णाभाऊ साठे हयांची समग्र शाहिरी	— संकलन दिगंबर घटेवार

एम.ए. भाग २— सत्र तिसरे
Elective Paper ऐच्छिक पत्रिका

मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग— १

(आवभापासून ते इ.स.१८१८ पर्यंत)

घटक १—• वाङ्मयेतिहास : संकल्पना, स्वरूप आणि विविध पद्धती

- प्राचीन—मध्ययुगीन मराठी साहित्य : प्रमुख प्रेरणा व स्वरूप

घटक २ —• प्राचीन—मध्ययुगीन वाङ्मयीन, सांस्कृतिक, सामाजिक, राजकीय, धार्मिक पार्श्वभूमीचा वाङ्मयावरील परिणाम

घटक ३ —• प्राचीन—मध्ययुगीन वाङ्मयातील विविध प्रवाह : संतसाहित्य, महानुभाव साहित्य, पंडिती साहित्य, बखर वाङ्मय, शाहिरी वाङ्मय

घटक ४ —• धर्म, पंथ— संप्रदाय आणि वाङ्मय यांचे परस्परसंबंध

- हिंदू, जैन, बौद्ध, मुस्लिम, नाथ, वारकरी, महानुभाव, दत्त, समर्थ, वीरशैव, सूफी इत्यादी पंथ—संप्रदाय, प्राचीन—मध्ययुगीन

- साहित्य—संस्कृतीची प्रसारमाध्यमे : भजन, कीर्तन, प्रवचन, दंडार, लळीत,

पुराण,लोककला.

संदर्भग्रंथ :-

१. महाराष्ट्र सारस्वत (खंड १ व खंड २) — वि.ल.भावे, शं.गो.तुळपुळे
२. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग १ ते ७ — अ.ना.देशपांडे
३. महाराष्ट्रातील पाच संप्रदाय — प.रा.मोकाशी
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप — ह.श्री.शेणोलीकर
५. ज्ञानदेवी आणि ज्ञानदेवी — संपा.रा.चिं.ढेरे
६. मराठी कविता : जुनी आणि नवी — वा.ल.कुळकर्णी
७. ओवी ते लावणी — श्री.रं.कुलकर्णी
८. संत, पंत व तंत — श्री.म.माटे
९. प्राचीन मराठी कवीपंचक — द.सी.पंगू
१०. एकनाथदर्शन — संपा.हे.वि.इनामदार
११. मध्ययुगीन मराठी साहित्य : एक पुनर्विचार — श्री.रं.कुलकर्णी
१२. प्राचीन मराठीची नवधारा — रा.चिं.ढेरे
१३. मराठी आख्यान कविता — गं.बो.ग्रामोपाध्ये
१४. महाकाव्य : स्वरूप आणि समीक्षा — द.भि.कुलकर्णी
१५. पाच भक्तिसंप्रदाय — र.रा.गोसावी
१६. भागवतोत्तम संत एकनाथ — शं.दा.पेंडसे
१७. प्राचीन मराठी जैन साहित्य — सुभाषचंद्र अक्कोडे
१८. मराठी वीरशैव साहित्य — सुधाकर मोगलेवार
१९. नागेश संप्रदाय — यू.म.पठाण

- २०.मुसलमानांची जुनी मराठी कविता — अ.का.प्रियोळकर
२१.मुसलमान मराठी संत कवी — रा.चि.ढेरे
२२.ख्रिस्ती मराठी वाङ्.मय — गंगाधर मोरजे
२३.मन्हाटी लावणी — म.वा.धोंड
२४.बखर वाङ्.मय : उद्गम आणि विकास — बापूजी संकपाळ
२५.मराठी बखर गद्य — संपा.गं.ब.ग्रामोपाद्ये

एम.ए. भाग २ — सत्र तिसरे
Elective Paper ऐच्छिक पत्रिका

नवे वाङ्मय प्रवाह भाग-१ : दलित व स्त्रीवादी साहित्य

घटक १ — दलित वाङ्मयप्रवाह : स्वरूप, उगम आणि विकास
दलित साहित्य : सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय पार्श्वभूमी
दलित साहित्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये

घटक २ — अभ्यासग्रंथ — १. जेव्हा मी जात चोरली होती (कथासंग्रह) — बाबुराव बागुल
२. कोंडवाडा (कवितासंग्रह) — दया पवार

घटक ३ — स्त्रीवादी वाङ्मयप्रवाह : स्वरूप, उगम आणि विकास
स्त्रीवादी साहित्य : सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय पार्श्वभूमी
स्त्रीवादी साहित्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये

घटक ४ — अभ्यासग्रंथ — १. ब्र (कादंबरी) — कविता महाजन
२. मरणकळा (आत्मकथन) — जनाबाई कचरू गिन्हे

संदर्भग्रंथ :-

१. दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह — भालचंद्र फडके
२. दलित साहित्य : सिद्धांत आणि स्वरूप — यशवंत मनोहर
३. दलित साहित्य : आजचे क्रांतीविज्ञान — भालचंद्र फडके
४. दलित कविता — म.सु.पाटील
५. दलितांची आत्मकथने — वासुदेव मुलाटे
६. दलित रंगभूमी — संपा. भालचंद्र फडके
७. दलित कथा : उद्गम आणि विकास — प्रकाश खरात
८. निळी पहाट — प्रा.रा.ग.जाधव
९. आंबेडकरवादी मराठी साहित्य — यशवंत मनोहर
१०. साहित्य : ग्रामीण आणि दलित — संपा.नंदपुरे, निघोट, वाटाणे, लांबट
११. स्त्री-साहित्याचा मागोवा — खंड १,२ व ३ — संपादित (भारतीय विद्यापीठ अभिमत विश्वविद्यालय व साहित्यप्रेमी भगिनी मंडळ)
१२. स्त्रीवादी समीक्षा : स्वरूप आणि उपयोजन — अश्विनी धोंगडे
१३. १९६० नंतरची सामाजिक परिस्थिती व साहित्यातील नवे प्रवाह — आनंद यादव
१४. आधुनिक मराठी कवयित्रींची कविता — रा.ग.जाधव
१५. मराठी लेखिका : चिंता आणि चिंतन — भालचंद्र फडके
१६. स्त्रीवाद — संपा.सुमती लांडे
१७. द सेकंड सेक्स — सिमोन द बोव्हुआर (अनुवाद-करुणा गोखले)
१८. भटक्यांची आत्मकथने — रामनाथ चव्हाण

एम.ए. भाग २— सत्र चौथे

Core 1 आवश्यक पत्रिका

प्राचीन मध्ययुगीन मराठी कविता : भाग— २

घटक १ — मध्ययुगीन मराठी साहित्य : स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये
सामाजिक, राजकीय आणि सांस्कृतिक पार्श्वभूमी
संत काव्य आणि पंडिती काव्य यांचा स्थूल परिचय

घटक २ — अभ्यासग्रंथ :- १. मनाचे श्लोक — समर्थ रामदास
२. दमयंती स्वयंवर — रघुनाथ पंडित — संपा.मदन कुलकर्णी

घटक ३ — मध्ययुगीन मराठी काव्याचे स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये

घटक ४ — अभ्यासग्रंथ :- १. एकनाथांची भारूडे (खंड १) — संपा. नानासाहेब बडवे
२. पैजण — संपा. म.ना.अदवंत

संदर्भग्रंथ :-

१. मराठी कविता : जुनी आणि नवी — वा.ल.कुळकर्णी
२. ओवी ते लावणी — श्री.रं.कुलकर्णी
३. संत, पंत व तंत — श्री.म.माटे
४. प्राचीन मराठी कविपंचक — द.सी.पंगू
५. म—हाटी लावणी — म.वा.धोंड
६. मराठी शाहीर — श्री.म.वर्दे
७. मध्ययुगीन मराठी साहित्य : एक पुनर्विचार — श्री.रं.कुलकर्णी
८. प्राचीन मराठीच्या नवधारा — रा.चिं.ढेरे
९. पंडित कवी — के.ना.वाटवे
१०. आनंदाचा डोह — रा.ग.जाधव
११. तुकाराम आणि रामदास — राम घोडे
१२. एकनाथांची भारूडे — संपा.मदन कुलकर्णी

एम.ए. भाग— २ सत्र चौथे
Core 2 आवश्यक पत्रिका
भाषाविज्ञान भाग— २

घटक १ — समाजभाषाविज्ञान

समाज—संस्कृती—भाषा सहसंबंध,

समाजभाषाविज्ञानातील विविध संकल्पना: भाषिक भांडार, लघुक्षेत्रे, भाषिक संपर्क, भाषाव्यवहार

घटक २ — समाजभाषा आणि समाजभाषा विज्ञानातील वेगवेगळ्या उपकल्पना.

द्विभाषिकता, बहुभाषिकता, भाषा मिश्रण, भाषा बदल, भाषा निषिद्धता, भाषाशुद्धी, भाषा प्रदूषण, लिंग भेदाची भाषा व इतर भाषिक क्षेत्र.

घटक ३ — मराठीचा उगमकाळ आणि तिची जनक भाषा.

मराठीचा उगमकाळ निश्चितीची साधने : ग्रंथ, लेख व इतर मतमतांतरे

आंतर्वर्तुळ बहिर्वर्तुळ सिद्धांत,

मराठीवर अन्य भाषांचा प्रभाव — संस्कृत, प्राकृत, यादवकालीन, बहामणी व अब्बल इंग्रज कालीन.

घटक ४ — मराठीच्या प्रमाण भाषा व बोली भाषा

प्रमाणभाषा बोलीभाषा तुलना, बोलीचे महत्त्व, वैशिष्ट्ये

मराठीचे प्रादेशिक भेद, कालिक भेद— यादव कालीन, शिवकालीन, पेशवेकालीन इत्यादी.

मराठीच्या प्रमुख बोली— वऱ्हाडी, अहिराणी, कोकणी, नागपुरी, झाडी, खानदेशी इत्यादी.

संदर्भग्रंथ :-

१. समाजभाषाविज्ञान	— रमेश वरखेडे
२. समाजभाषाविज्ञान प्रमुख संकल्पना	— र.ना.वरखेडे
३. सामाजिक भाषाविज्ञान	— संपा. प्रभाकर जोशी, चारुता गोखले
४. मराठी भाषेचा आर्थिक संसार	— अशोक केळकर
५. भाषाविज्ञान परिचय	— स.ग.मालशे, द.दि.पुंडे, अंजली सोमन
६. मराठी प्रमाणभाषेचे स्वरूप	— सुहासिनी लद्दू
७. मराठी भाषिक अभ्यास : ऐतिहासिक आणि वर्णनात्मक	— मु.श्री.कानडे
८. भाषाविज्ञान आणि मराठी भाषा	— अनिल गवळी
९. भाषा आणि संस्कृती	— ना.गो.कालेलकर
१०. झाडीबोली	— हरिश्चंद्र बोरकर
११. नागपुरी बोली	— वसंत कृ.व—हाडपांडे
१२. वृद्धी : भाषा आणि भाषाअभ्यासाचे विकसन	— दिनेश माहुलकर
१३. सामाजिक भाषाविज्ञान	— रमेश धोंगडे
१४. साहित्याची भाषा	— भालचंद्र नेमाडे
१५. सामाजिक भाषाविज्ञान कक्षा आणि अभ्यास	— संपा.जयश्री पाटणकर

एम.ए. भाग २— सत्र चौथे
Elective Paper ऐच्छिक पत्रिका
विशेष ग्रंथकार : तुकाराम भाग— २

घटक— श्री तुकारामबावांच्या अभंगांची गाथा : (महाराष्ट्र शासन प्रत)

संत तुकाराम कालीन महाराष्ट्रातील सामाजिक, धार्मिक व राजकीय स्थिती. संतपर अभंग, कीर्तनपर अभंग, नामपर अभंग, अद्वैतपर अभंग, शिवाजी महाराजांस केलेला उपदेश, प्रासंगिक अभंग, एकविध अभंग, भेटीचे अभंग, देवाशी सलगीचे अभंग, देवापाशी मागणीचे अभंग.

संदर्भग्रंथ :-

१. महाराष्ट्रातील पाच संप्रदाय	— पं.रा.मोकाशी
२. प्राचीन मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास	— संपा.अ.ना.देशपांडे
३. प्राचीन मराठी वाङ्.मयाचे स्वरूप	— ह.श्री.शेणोलीकर
४. संत वाङ्.मयाची सामाजिक फलश्रुती	— गं.बा.सरदार
५. संत साहित्य आणि लोकसाहित्य : काही अनुबंध	— रा.चि.ढेरे
६. आनंदाचे डोह	— रा.ग.जाधव
७. पाच भक्तिसंप्रदाय	— र.रा.जोशी
८. संत, पंत व तंत	— श्री.म.माटे
९. तुकाराम	— भालचंद्र नेमाडे
१०. युगपुरुष तुकाराम	— किशोर सानप
११. समग्र तुकाराम दर्शन	— किशोर सानप
१२. पुन्हा तुकाराम	— दिलीप पुरुषोत्तम चित्रे
१३. प्राचीन मराठी वाङ्.मयाचा इतिहास	— ल.रा.नसिराबादकर
१४. तुकाराम : व्यक्तित्व आणि कवित्व	— किशोर सानप, मनोज तायडे
१५. तुकाराम दर्शन	— गं.बा.सरदार
१६. संतकवी तुकाराम	— निर्मलकुमार फडकुले
१७. महाराष्ट्रीय संत मंडळाचे ऐतिहासिक कार्य	— बा.र.सुंठणकर
१८. तुकाराम	— भालचंद्र नेमाडे
१९. तुकाराम आणि रामदास	— राम घोडे

एम.ए. भाग २ सत्र चौथे
Elective Paper ऐच्छिक पत्रिका
विशेष ग्रंथकार : अण्णाभाऊ साठे भाग- २

घटक १ — लोकनाटय — पेंग्याचे लग्न, अकलेची गोष्ट, माझी मुंबई, दे काय देशील, शेटजीचे इलेक्शन, लोकमं→यांचा दौरा,पुढारी मिळाला, बिलंदर बुडवे.

घटक २ — कथासंग्रह— बर्बादया कंजारी, सापळा

घटक ३ — कादंबरी— वैजयंता

घटक ४ —नाटक— इनामदार

संदर्भग्रंथ :-

१. अण्णाभाऊ साठे : जीवन आणि साहित्य	— नानासाहेब कठाळे
२. अण्णाभाऊ साठे चरित्र	— बाबुराव गुरव
३. अण्णाभाऊ साठे आणि अमरशेख : एक आकलन	— बाबुराव अंभोरे
४. सामाजिक जाणिवेचा साहित्यिक : अण्णाभाऊ साठे	— नानासाहेब कठाळे
५. लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे	— डॉ.भगवान कौठेकर
६. वेदनेचा हुंकार : अण्णाभाऊ साठे	—नानासाहेब कठाळे
७. अण्णाभाऊ साठे निवडक वाङ्.मय	— महाराष्ट्र साहित्य आणि संस्कृती मंडळ
८. माझाभाऊ अण्णाभाऊ	— शंकर साठे
९. अण्णाभाऊ साठे हयांची समग्र शाहिरी	— संकलन दिगंबर घंटेवार

एम.ए. भाग २ सत्र चौथे
Elective Paper ऐच्छिक पत्रिका
मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग-२(१८१८ ते २०००)

घटक १— अर्वाचीन व आधुनिक या संकल्पनांचा विचार.

मराठी वाङ्मयाचा अव्वल इंग्रजी कालखंड (१८१८ ते १८८५) : वाङ्मयीन स्थितीगती.
अनुवादित वाङ्मयाचा कालखंड :राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक परिस्थिती व प्रबोधनप्रक्रियेचा समकालीन वाङ्मय विश्वाशी असणारा संबंध.

घटक २— अर्वाचीन मराठी वाङ्मयाचा आरंभकाळ (१८८५ ते १९२०) : राजकीय, सामाजिक व सांस्कृतिक प्रबोधनाचे स्वरूप व त्याचा वाङ्मयावरील परिणाम. या कालखंडातील निबंध, कविता, कथा, कादंबरी, नाटक या वाङ्मय प्रकारांचा इतिहास.

घटक ३— अर्वाचीन वाङ्मयाचा उत्तरार्ध (१९२० ते १९४५) : निबंध, कविता, कथा, नाटक या वाङ्मय प्रकारांचा इतिहास.

घटक ४— महायुद्धोत्तर मराठी साहित्य (१९४५ ते २०००): महायुद्धोत्तर सामाजिक-राजकीय परिस्थिती आणि मराठी साहित्याचा अनुबंध.
नवकाव्य, नवकथा, नवनाटय, नवकादंबरी आणि इतर वाङ्मय प्रकार निर्मिती आणि विकासाचा स्थूल इतिहास.

संदर्भग्रंथ :-

१. अर्वाचीन मराठी गद्याची पूर्वपीठिका — गं.बा.सरदार
२. आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड १, खंड २ — अ.ना.देशपांडे
३. आधुनिक मराठी वाङ्मयाचा इतिहास खंड ४,५ व ६ — महाराष्ट्र साहित्य परिषद
४. प्रदक्षिणा खंड १ व २ — कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन पुणे
५. मराठी साहित्य : प्रेरणा व स्वरूप — संपा.गो.मा.पवार, म.द.हातकणंगलेकर
६. मराठी कथा : उद्गम आणि विकास — इंदुमती शेवडे
७. मराठी वाङ्मयाचा विवेचक इतिहास — प्र.न.जोशी
८. मराठी कादंबरी : पहिले शतक — कुसुमावती देशपांडे
९. मराठी कविता : स्वरूप आणि विवेचन — निशिकांत ठकार
१०. अर्वाचीन मराठी काव्यदर्शन — अक्षयकुमार काळे
११. मार्क्सवाद आणि मराठी साहित्य — वि.स.जोग
१२. मराठी वृत्तपत्रांचा इतिहास — रा.के.लेले
१३. मराठी वाङ्मयाचा अभिनव इतिहास — संपा.ग.ना.जोगळेकर
१४. स्वातंत्र्योत्तर मराठी कविता — संपा.सुषमा करोगल
१५. वाङ्मयेतिहाची संकल्पना — संपा.द.दि.पुंडे
१६. अर्वाचीन मराठी वाङ्मयसेवक : भाग १ ते ७ — संपा.गं.दे.खानोलकर

- १७.अर्वाचीन मराठी साहित्याची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी — स.दा.क—हाडे
- १८.दलित साहित्य : वेदना आणि विद्रोह — भालचंद्र फडके
- १९.दलित साहित्य : सिद्धांत आणि स्वरूप — यशवंत मनोहर
- २०.आजचे मराठी साहित्य — संपा. आशा सावदेकर आणि इतर
- २१.संक्षीप्त मराठी वाङ्मयकोश (आधुनिक कालखंड) — संपा.वसंत डहाके व इतर
- २२.मराठी टीका — संपा.वसंत दावतर
- २३.नवसमीक्षा : काही विचारप्रवाह — संपा.गो.म.कुलकर्णी
- २४.मराठी साहित्य : इतिहास आणि संस्कृती — वसंत आबाजी डहाके
- २५.समीक्षेतील नव्या संकल्पना — संपा.मनोहर जाधव
- २६.समकालीन मराठी साहित्य : प्रवृत्ती आणि प्रवाह — संपा. मदन धनकर, मृणालीनी पाटील,
ज्योती लांजेवार

एम.ए. भाग २ सत्र चौथे
Elective Paper ऐच्छिक पत्रिका

नवे वाङ्मयप्रवाह भाग-२ : ग्रामीण व आदिवासी साहित्य

घटक १ — ग्रामीणसाहित्य : स्वरूप, उगम आणि विकास

- ग्रामीण साहित्याची सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय पार्श्वभूमी
- ग्रामीण साहित्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये

घटक २ — अभ्यासग्रंथ — १. धग (कादंबरी) — उद्धव शेळके

२. पेरा— तृतीय आवृत्ती सप्टे.२०१०(कवितासंग्रह) — इंद्रजित भालेराव

घटक ३ — आदिवासीसाहित्य : स्वरूप, उगम आणि विकास

- आदिवासी साहित्याची सामाजिक, सांस्कृतिक व राजकीय पार्श्वभूमी,
- आदिवासी साहित्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये

घटक ४ — अभ्यासग्रंथ —१. झेलझपाट (कादंबरी) — मधुकर वाकोडे

२. उलगुलान (कवितासंग्रह) — भुजंग मेश्राम

संदर्भग्रंथ :-

१. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि समस्या — आनंद यादव
२. ग्रामीण साहित्य : स्वरूप आणि शोध — नागनाथ कोत्तापल्ले
३. ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन — द.ता.भोसले
४. मराठी प्रादेशिक कादंबरी : तंत्र आणि स्वरूप — मदन कुळकर्णी
५. ग्रामीण वाङ्मयाचा इतिहास — चंद्रकुमार नलगे
६. आदिवासी साहित्य : स्वरूप आणि समीक्षा — विनायक तुमराम
७. इंद्रजित भालेराव यांची कविता — संपा.भगवान काळे, साक्षात प्रकाशन परभणी
८. इंद्रजित भालेराव यांची कविता — प्रा.मारुती घुगे, मेहता पब्लिकेशन पुणे
९. पीकपाणी : सप्रेम, संदर्भ आणि समीक्षा — संपा.केशव देशमुख, कोल्हापूर प्रकाशन